

ADVIES PROJECT VAN TEN MINSTE NATIONALE BETEKENIS

1.1 Project informatie			
AANVRAAG:	Van Goghs intimi. Vrienden, familie, modellen	NR:	312134
AANVRAGER:	Stichting Noordbrabants Museum	BIJeenKOMST ADVIESCOMMISSIE:	21 maart 2019
BEGROTING:	1250000	DATUM ADVIES:	11 april 2019
GEVRAAGDE BIJDRAGE:	375000		

1.2 ALGEMEEN	
<p>Het Noordbrabants Museum ambieert door te groeien naar een van de topmusea buiten de Randstad. Om dit te bereiken wordt ingezet op verbetering van het aanbod van tijdelijke tentoonstellingen. De succesvolle Jheronimus Boschtentoonstelling van 2016 heeft een uitgebreid netwerk en een goede reputatie opgeleverd, en daardoor een sterk uitgangspunt.</p> <p>De heeft als onderwerp de intieme kring mensen die een belangrijke rol speelden in het leven en werk van Vincent van Gogh. Het Museum ziet Vincent van Gogh als 'kernkunstenaar' door zijn Brabantse afkomst en de groeiende collectie van zijn werk. Het museum wil hier met deze tentoonstelling groot op inzetten. Doel is om met de expositie Van Goghs Intimi (september 2019) Van Gogh te laten zien in relatie tot de mensen in zijn directe omgeving. Bezoekers leren een andere, vaak moeilijke maar ook tedere, kunstenaar kennen. Op de tentoonstelling zijn circa 95 werken te zien: werken van Van Gogh (tweederde van de expositie) die in bruikleen zijn van diverse internationale musea (Chicago, Rome, New York maar ook van Kröller-Müller en Van Gogh Museum Amsterdam), (zelf)portretten van kunstenaarsvrienden (o.a. Paul Gauguin, Emile Bernard en Henri Toulouse-Lautrec) en documenten als poëzieboekjes en brieven. Het Noordbrabants Museum is onderdeel van het bredere Van Gogh netwerk in Brabant en het samenwerkingsverband Van Gogh Europe. Het museum speelt hierdoor ook een rol in het op de kaart zetten van de Brabantse Van Gogh locaties.</p> <p>De pitch werd verzorgd door de directeur van het museum, Charles de Mooij. Daarnaast waren veel stakeholders aanwezig uit het Van Gogh -netwerk in Brabant, maar ook belanghebbende partijen als het initiatief rond Van Gogh National Park, Visit Brabant en Eindhoven Airport.</p> <p>In het gesprek met de adviescommissie is met name gesproken over de inhoud, innovatief ondernemerschap en ambitieniveau in het project en kansen voor toptalent in de provincie om zich via het project te ontwikkelen.</p>	

OPMERKINGEN BIJ CRITERIA

2.1 Het project betreft een activiteit of product van hoge culturele kwaliteit van ten minste nationale betekenis, tot uitdrukking komend in oorspronkelijkheid, zeggingskracht en vakmanschap	
score: onvoldoende	
<p>Met tentoon te stellen werk van in de eerste plaats Van Gogh, aangevuld met meesters als Gauguin, Signac, Bonnard en Toulouse Lautrec, die tot de top uit de westerse kunstgeschiedenis behoren, staat kwaliteit op het punt van inhoud volledig buiten kijf. Veel minder vanzelfsprekend is de kwaliteit van de presentatie zelf in termen van oorspronkelijkheid, zeggingskracht en vakmanschap. De commissie kreeg in dit opzicht niet het beeld van een expositie die op enige wijze boven een uiterst traditionele aanpak uitstijgt, ondanks de prima reputatie van vormgevers Piece Montee uit Gent. Het thema 'social networking' zou bijvoorbeeld prima aanknopingspunten geven voor verweving met high tech toepassingen, voor Brabant zo kenmerkend. Aanvraag en pitch konden niet het gevoel wegnemen dat het hier in wezen gaat om het realiseren van aanvullend budget voor wat het museum als reguliere taakuitoefening zou moeten beschouwen. In dit opzicht was het een gemis dat curator Sjraar van Heugten niet bij de pitch aanwezig was om dieper in te kunnen gaan op mogelijke relatie en versterking tussen inhoud en vorm.</p>	

2.2 Het project getuigt van cultureel ondernemerschap.

score: onvoldoende

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat het museum qua ondernemerschap een gezonde organisatie is. Exploitatie, bezoekersaantallen en reputatie klimmen immers gestaag in de loop der jaren.

Belangrijke doelstelling met de bijdrage van Brabant C in dit specifieke project is om nog een extra impuls te geven aan het sowieso te verwachten bezoekersaantal van 100.000 naar 125.000. Zowel deze beperkte ambitie als de beschreven aanpak voor een publieksimpuls stellen de commissie in het perspectief van een Brabant C-aanvraag teleur. Een bijdrage als gevraagd van € 375.000 voor 25.000 extra bezoekers is meer dan het dubbele van de netto-ticketopbrengst die die bezoekers zouden geven. Daarnaast houdt het dekkingsplan alleen rekening met de opbrengst van deze 25.000 extra bezoekers, terwijl bij een effectieve standaard marketingaanpak rond een expositie als deze een richtgetal aangenomen mag worden van 85% van de bezoekers die speciaal hiervoor het museum bezoeken.

De aanvraag geeft bovendien geen inzicht in het duurzaam effect dat van deze tijdelijke stijging verwacht zou mogen worden. Net als bij de inhoudelijke aanpak bij het criterium Kwaliteit hierboven, ziet de adviescommissie in de beschreven marketingaanpak in het bijzonder en in creatief ondernemerschap in het algemeen, geen stap in een next level-perspectief zoals je dat bij een Brabant C-aanvraag en een doelgerichte strategie naar een duurzame plek voor het museum in de nationale top mag verwachten.

Potentieel interessant is de nog uit te werken samenwerking met de in Den Bosch gevestigde Jheronimus Academy of Data Science met het oog op meten en beoordelen van effecten van de marketing. Gezien het beeld van de reguliere aanpak die nu uit de aanvraag naar voren komt, zou dit vooral een 0-meting opleveren voor de impact van later hopelijk wel door te voeren innovatie in het instrumentarium.

2.3 De activiteit of het product waar het project op is gericht, draagt duurzaam bij aan versterking van het cultuursysteem van de provincie Noord-Brabant, ten minste blijkend uit blijvend karakter van het aanbod en betekenis voor de ontwikkeling van toptalent in de provincie Noord-Brabant.

score: onvoldoende

Uit het overwogene bij de vorige twee criteria volgt dat de adviescommissie bij deze aanvraag niet kan concluderen tot een duidelijke bijdrage aan duurzame versterking van het cultuursysteem in de provincie. Versterking van museum op zichzelf is mogelijk, maar in de voorgestelde aanpak zal die naar de mening van de commissie veel beperkter blijven dan het potentieel van betrokken team en expositiemateriaal te bieden hebben. De aanpak van het museum lijkt vooral inhoudelijk gericht, op het verbeteren van haar plek in de internationale slag om hoger gekwalificeerde bruiklenen. Onbelicht blijft bijvoorbeeld wat de samenwerking met externe, hoog gespecialiseerde curatoren voor blijvende impact in de museumorganisatie kan hebben.

Teleurstellend vindt de commissie het ook dat er geen aansluiting is bij de programmering van de (andere) Brabantse Van Gogh locaties. De verbouwing van locatie Nuenen komt (onvoorzien) te laat gereed om dit te realiseren; locatie Zundert overweegt nog of aansluiting gemaakt kan worden, wat inmiddels wel kort dag wordt.

Met betrekking tot ontwikkelkansen voor toptalent in Noord-Brabant verwijst de aanvrager naar het voorgenomen educatieprogramma rond de expositie. Ontwikkeling van toptalent zou hier vooral moeten komen van de inzet van kunstacademie-studenten in het maken (en uitvoeren?) van programma's voor het voortgezet onderwijs, maar duidelijkheid over de aanpak hiervan kon de aanvrager ook tijdens de pitch nog niet geven. Terzijde stelt de adviescommissie vast dat dit voor met name het VMBO, waar het museum volgens de aanvrager nog een inhaalslag te maken heeft, erg kort dag wordt en weinig vertrouwen geeft.

Meer in zijn algemeenheid roept dit laatste punt ook vragen op in hoeverre het museum zoekt naar betekenis van tentoonstellingen als deze voor de beeldende kunst sector in de provincie.

2.4 De activiteit of het product waar het project op is gericht, heeft draagvlak in de Brabantse samenleving. Dit blijkt in elk geval uit cross-sectorale samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties in Brabant en betrokkenheid van afnemers.

score: goed

Mede dankzij het werk van de Brabantse Van Gogh-organisaties (waartoe ook het museum zelf gerekend mag worden) is er in de Brabantse samenleving draagvlak voor initiatieven rond Vincent van Gogh te verwachten, zeker als daarbij een accent op zijn Brabantse periode aanwezig is zoals in dit project. Aangenomen mag worden dat de combinatie van zijn verwantschap met andere grote kunstenaars die eveneens getoond worden, en het heel persoonlijke waar de tentoonstelling zich op richt, zal aanspreken bij een breed publiek.

Ook de aanwezigheid bij de pitch van veel andere partijen is een teken van goede inbedding.

2.5 Het project sluit aan bij de ambitie van de provincie Noord-Brabant om tot de top van de industriële kennis- en innovatieregio's te komen, bijvoorbeeld door aantoonbare verbinding met de Brabantse topsectoren.

score: onvoldoende

De adviescommissie heeft in aanvraag en toelichting geen aanknopingspunten gevonden voor verbinding met het innovatieve profiel van Brabant, buiten de nog overtuigend uit te werken samenwerking met JADS. Onder het eerste criterium (Kwaliteit) is al een voorbeeld van een gemiste kans op verzilvering hiervan, rond het gegeven van social networking, benoemd. Ook uitdrukkelijke en uitgewerkte gerichtheid op het bijdragen aan een klimaat voor werknemers dat van belang is voor het regionaal profiel, ontbreekt.

2.6 ADVIES

De adviescommissie ziet in het Noordbrabants Museum binnen de klassieke kunstensector een potentiële kernpartner voor Brabant C, ook voor langere termijn: constante kwaliteit, sterke bedrijfsvoering en een activiteitenmodel met tijdelijke exposities dat zich prima leent voor een projectmatige aanpak van groei naar een duurzaam next level. De commissie stelt dan ook met spijt vast dat de huidige aanvraag deze belofte onvoldoende inlost om partnerschap nu al in te laten gaan, zeker op het niveau van een project met ten minste nationale betekenis. Het beeld dat nu oprijst is er teveel een van een kant en klaar regulier product waarvoor Brabant C het budget moet verhogen, zonder dat voldoende wordt ingezet op ambitie naar wezenlijke vernieuwing binnen de organisatie, met spin off voor het cultuursysteem daarbuiten.

Gezien het veelzijdig potentieel van een organisatie als het NBM voor het cultuursysteem en de doelen van Brabant C, adviseert de commissie het fondsbestuur om met het museum in gesprek te gaan over een betere match tussen voorgenomen projecten en het fonds, met wellicht ook meer tijd voor afstemming tussen doelen en middelen van beide organisaties.

2.7 SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE

Bert Dirrix, voorzitter
Peter Brouwers
Robbert van der Stelt
Charlotte van Rappard
Marjo Schlaman
Linda Janssen
Arend Hardorff

Geert Lenders, secretaris

secretaris: Geert Lenders

2.8 Disclaimer

Disclaimer: bovenstaand advies is opgesteld ten behoeve van besluitvorming door het bestuur van Stichting Brabant C Fonds. Het advies op zichzelf is geen besluit tot verlening, noch geeft het aanspraak op een besluit tot verlening. Het besluit van het bestuur van Stichting Brabant C Fonds kan afwijken van het advies. Art. 8.3 van de statuten van de stichting bepaalt dat het bestuur een voornemen om met het besluit af te wijken van het advies, ter advisering dient voor te leggen aan de Raad van Toezicht van de stichting.